

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός γνωμοδοτήσεως 274/2016

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τμήμα Α΄

Συνεδρίαση της 2 -11 - 2016

Σύνθεση:

Πρόεδρος : Ανδρέας Χαρλαύτης, Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Μέλη : Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Αγγελική Καστανά, Ελένη Πασαμιχάλη, Ευσταθία Τσαούση, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγητής : Κωνσταντίνος Κυριόπουλος, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός : Το υπ' αριθμ.πρωτ. Φ. ΑΣ 87/ 19.02.2016 έγγραφο του Υπουργού
Ερωτήματος Εξωτερικών.

Ερώτημα : Ερωτάται αν έχουν παραγραφεί τυχόν εκατέρωθεν αξιώσεις των συμβαλλομένων μερών από τη σύμβαση ΑΝΘ 30 – 2006 μεταξύ της Υπηρεσίας Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) του Υπουργείου Εξωτερικών και της Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης με την επωνυμία «Γιατροί του Κόσμου – Ελληνική Αντιπροσωπεία».

Επί του ως άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τμήμα), γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό.

Από το έγγραφο της ερωτώσης υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Στις 21.09.2006 συνήφθη η υπ' αριθμ.ΑΝΘ.30 – 2006 σύμβαση χρηματοδότησης μεταξύ της Υπηρεσίας Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας

του Υπουργείου Εξωτερικών (στο εξής ΥΔΑΣ) και του σωματείου με την επωνυμία «Γιατροί του Κόσμου – Ελληνική Αντιπροσωπεία» (στο εξής Μ.Κ.Ο.), με αντικείμενο του έργου την «αντιμετώπιση των ιατρικών αναγκών του άμαχου πληθυσμού με την άμεση διανομή ιατροφαρμακευτικού υλικού σε επιλεγμένες περιοχές στη Λωρίδα της Γάζας, στη Ναμπλούς και στην Τουλκαρέμ (άρθρο 3 της σύμβασης). Η διάρκεια του έργου για το οποίο συνήφθη η ως άνω σύμβαση ορίσθηκε σε δύο (2) μήνες, αρχομένη από 1.10.2006 και λήγουσα στις 30.11.2006. Ο συνολικός προϋπολογισμός του ανωτέρω έργου ανερχόταν σε ογδόντα χιλιάδες σαράντα ένα ευρώ και πενήντα λεπτά (80.041,50) περιλαμβανομένου ΦΠΑ, το δε ύψος της χρηματοδότησης που ενέκρινε η ΥΔΑΣ για την υλοποίηση του έργου αυτού κάλυπτε το 100% του ανωτέρω προϋπολογισμού. Ορίσθηκε δε ότι το παραπάνω ποσό θα καταβαλλόταν σε δύο δόσεις, ήτοι: α' δόση ύψους 64.033,20 ευρώ, που αφορούσε το 80% του εγκριθέντος ποσού και θα καταβαλλόταν με την υπογραφή της σύμβασης και β' δόση ύψους 16.008,30 ευρώ, που αφορούσε το υπόλοιπο 20% και θα καταβαλλόταν με την έγκριση από την ΥΔΑΣ της Τελικής Εκθέσεως του άρθρου 7 της σύμβασης. Με την αρ.πρωτ.Φ.3120.1/ΑΣ 281/07.07.2006 απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών εγκρίθηκε η διάθεση του ποσού των 80.041,50 ευρώ για την υλοποίηση του ως άνω έργου καθώς και η καταβολή της α' δόσης με την προσκόμιση των προβλεπόμενων δικαιολογητικών.

2. Στις 17.07.2007 η ΜΚΟ υπέβαλε αίτημα παράτασης της σύμβασης με αντικείμενο τη μεταφορά της καταληκτικής ημερομηνίας υλοποίησης του έργου στις 30.05.2007, επικαλούμενη λόγους ανωτέρας βίας που απέτρεψαν την εμπρόθεσμη υλοποίηση του έργου. Περαιτέρω, στις 11.10.2007 η ΜΚΟ κατέθεσε την Τελική Έκθεση για το ως άνω έργο, στην οποία γίνεται αναφορά σε τροποποιήσεις ως προς τον τόπο υλοποίησης του προγράμματος (αντί για τις πόλεις της Δυτικής Όχθης Ναμπλούς και Τουλκαρέμ, η βοήθεια διοχετεύθηκε στη Χεβρώνα της Δυτικής Όχθης και κυρίως προς τη Λωρίδα της Γάζας), συνυπέβαλε δε και αίτημα τροποποίησης του προϋπολογισμού, με ανακατανομή κονδυλίων, χωρίς όμως μεταβολή στον συνολικό προϋπολογισμό του έργου. Το Γενικό Προξενείο της Ελλάδος στα Ιεροσόλυμα με τηλεαντιγράφημα της 19.10.2007, αφού έλαβε υπόψη του την Τελική Έκθεση για το ως άνω έργο εισηγήθηκε την αποπληρωμή του, καθόσον «ο τελικός έλεγχος του προγράμματος είναι εκ της φύσεώς του, αλλά και λόγω αυξημένης επικινδυνότητας της περιοχής, στην οποία πραγματοποιήθηκε (Λωρίδα της Γάζας, Χεβρώνα) αδύνατος». Περαιτέρω, η ΥΔΑΣ 1 Δ/ση με το υπ'αριθμ.1012/19944 δις/1.11.2007 έγγραφό της εισηγήθηκε θετικά προς τις ΥΔΑΣ 5 και ΥΔΑΣ 6 Δ/σεις τόσο για την τροποποίηση του προϋπολογισμού του έργου όσο και για την αιτηθείσα παράταση ολοκλήρωσης αυτού, με το δε υπ'αριθμ.1012/1944/1.11.2007 έγγραφό της, μετά και την διατυπωθείσα σύμφωνη γνώμη του Γενικού Προξενείου Ιεροσολύμων, γνώρισε στην

αρμόδια ΥΔΑΣ 6 Δ/ση ότι δεν έχει αντίρρηση για την αποπληρωμή του ως άνω έργου.

3. Η Μ.Κ.Ο. με το υπ'αριθμ.πρωτ.21/21.01.2008 έγγραφό της ζήτησε από την ΥΔΑΣ έγγραφη ενημέρωση αναφορικά με τους λόγους που καθυστερεί η αποπληρωμή της τελικής (δεύτερης) δόσης του ως άνω έργου, μετά και την υποβολή της Τελικής Εκθέσεως αυτού. Επίσης, με νεότερο έγγραφό της με αρ.πρωτ.191/15.6.2008 ενημέρωσε την ΥΔΑΣ ότι λόγω των ιδιαιτέρων συνθηκών ανασφαλείας που επικρατούσαν στην περιοχή που υλοποιήθηκε το έργο η ομάδα υλοποίησης του έργου δεν εξασφάλισε τα σχετικά με τη διαδικασία λήψης προσφορών για την αγορά των φαρμάκων έγγραφα. Περαιτέρω, η Μ.Κ.Ο. κατέθεσε εκ νέου την Τελική Έκθεση στις 14.03.2012, επικαλούμενη στο συνοδευτικό έγγραφό της ότι η υποβολή πραγματοποιείται εκ νέου, λόγω της απώλειας από την ΥΔΑΣ μιας σειράς τελικών εκθέσεων που είχαν κατατεθεί στο παρελθόν. Ακόμη με βάση το πόρισμα της από 18.12.2014 έκθεσης οικονομικού και λογιστικού ελέγχου που διενήργησε η εταιρεία ορκωτών ελεγκτών «Nexia Eurostatus A.E.» σε σχέση με το ως άνω έργο, το υπολειπόμενο προς καταβολή ποσό από την ΥΔΑΣ προς την ΜΚΟ ανέρχεται σε 13.671,88 ευρώ.

4. Ενόψει των ανωτέρω, αλλά και των άρθρων 7 και 20 της ως άνω συμβάσεως που ρυθμίζουν τη διαδικασία έγκρισης της Τελικής Εκθέσεως και λήξης της συμβάσεως αλλά και τη δυνατότητα έγγραφης τροποποίησης της σύμβασης, αντίστοιχα, τα εξεταζόμενα ερωτήματα αφορούν: α) πότε παραγράφεται η αξίωση της ΜΚΟ κατά της ΥΔΑΣ για την καταβολή της β' δόσης και β) πότε παραγράφεται η αξίωση της ΥΔΑΣ κατά της ΜΚΟ για επιστροφή της ήδη καταβληθείσης α' δόσης, σε περίπτωση που από επιγενόμενους ελέγχους προκύψουν στοιχεία που αποδεικνύουν την μη υλοποίηση του έργου σύμφωνα με το νόμο και τη σύμβαση.

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

5. Στα άρθρα 10, 11, 12 και 18 του ν.2731/1999 (Α' 138), όπως οι παράγραφοι 3, 4 και 5 του άρθρου 12 ίσχυαν πριν αντικατασταθούν με το άρθρο 27 του ν.4110/2013 (Α' 17), ορίζεται ότι: « Άρθρο 10: Το Υπουργείο Εξωτερικών είναι αρμόδιο για το συντονισμό των δράσεων που εκτελούνται από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.) και που αποβλέπουν σε αναπτυξιακούς σκοπούς ή στην παροχή επείγουσας ανθρωπιστικής ή επισιτιστικής βοήθειας σε περίπτωση φυσικών καταστροφών ή άλλων έκτακτων καταστάσεων. Άρθρο 11: 1. Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.), υπό την έννοια του παρόντος νόμου, είναι μη κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που έχουν ως αντικείμενο κυρίως, την παροχή επείγουσας ανθρωπιστικής, επισιτιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας προς τους

πληθυσμούς των αναπτυσσόμενων χωρών, προκειμένου να συντελέσουν στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των χωρών αυτών. 2. Η υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής συνεργασίας του Υπουργείου Εξωτερικών (ΥΔΑΣ) τηρεί το Ειδικό Μητρώο ΜΚΟ...

Άρθρο 12: 1...2. Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό για την εκτέλεση συγκεκριμένων προγραμμάτων βοήθειας υποχρεούνται μετά το πέρας κάθε προγράμματος να προβαίνουν στην υποβολή λεπτομερών εκθέσεων περί της εκτελέσεως του προγράμματος και δικαιολογητικών για τις γενόμενες δαπάνες, απολογιστικό και για το σύνολο των δαπανών, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών που επικρατούν στη χώρα αποστολής...Οι εκθέσεις αυτές υποβάλλονται στην ΥΔΑΣ του Υπουργείου Εξωτερικών. 3 Σε περιπτώσεις επείγουσας ανάγκης παροχής επισιτιστικής βοήθειας, οι φορείς υλοποίησης προγραμμάτων αναπτυξιακής συνεργασίας δύναται να προβαίνουν στην εκτέλεση προγραμμάτων μέσω ελληνικών Μ.Κ.Ο. μετά από σύναψη σχετικής σύμβασης και με μεταβίβαση των σχετικών πιστώσεων στους ανωτέρω οργανισμούς. 4. Με απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών συνιστάται Επιτροπή Πιστοποίησης και Αξιολόγησης των Μ.Κ.Ο.. Έργο της Επιτροπής αυτής είναι η πιστοποίηση της καταλληλότητας των προγραμμάτων, ο σχεδιασμός καθώς και η αξιολόγηση αυτών... 5. Μέχρι το τέλος του 1999, η ΥΔΑΣ, μέσω της Επιτροπής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης, θα εκπονήσει ειδικό ενημερωτικό οδηγό, στον οποίο θα περιλαμβάνονται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις και τα κριτήρια για τη χρηματοδότηση των Μ.Κ.Ο. από πόρους του Κρατικού Προϋπολογισμού. Ο οδηγός αυτός λαμβάνει τον τύπο απόφασης του Υπουργού Εξωτερικών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο οδηγός αναθεωρείται με εισήγηση της ΥΔΑΣ.

Άρθρο 18: 1. Συνιστάται ως ανεξάρτητη υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών, υπαγόμενη απευθείας στον Υπουργό Εξωτερικών, Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ)...α. Γενική αρμοδιότητα της ΥΔΑΣ είναι η εποπτεία, ο συντονισμός και η προώθηση των δράσεων και προγραμμάτων επείγουσας ανθρωπιστικής, επισιτιστικής ή άλλης μορφής βοήθειας, καθώς και βοήθειας αναδιάρθρωσης και αποκατάστασης των αναπτυσσόμενων χωρών, που προωθούνται μέσω ΜΚΟ...2. Ειδικότερα η ΥΔΑΣ: α. Είναι αρμόδια για τη χρηματοδότηση των δράσεων ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας κατά το άρθρο 10 του παρόντος και εποπτεύει και συντονίζει την εκτέλεσή τους στις αναπτυσσόμενες χώρες...3. Της ΥΔΑΣ προΐσταται Γενικός Διευθυντής, καθώς και ο αναπληρών αυτόν Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής που είναι μετακλητοί υπάλληλοι...Οι Διευθύνσεις της ΥΔΑΣ είναι οι εξής: α. Διεύθυνση Επείγουσας Ανθρωπιστικής Βοήθειας, ...ε. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, στ. Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών... 5. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εξωτερικών, καθορίζεται η οργάνωση, η διάρθρωση, η

στελέχωση, η χρηματοδότηση και η εν γένει λειτουργία της ΥΔΑΣ κατά τρόπο που να διασφαλίζεται η αποτελεσματική εκτέλεση της πολιτικής αναπτυξιακής συνεργασίας, μέσω ΜΚΟ, των δράσεων επείγοντος χαρακτήρα».

6. Στα άρθρα 14, 21 και 25 του εκδοθέντος κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 5 του άρθρου 18 του ν.2731/1999, π.δ/τος 224/2000 (Α' 193), ορίζεται ότι: « Άρθρο 14: 1. Η ΥΔΑΣ -6 είναι αρμόδια για θέματα προσωπικού, διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων της ΥΔΑΣ. 2. Τα Τμήματα της ΥΔΑΣ - 6 είναι τα εξής: ...Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών και Χρηματοδότησης των ΜΚΟ. Το Τμήμα μεριμνά για τη συγκέντρωση των δικαιολογητικών και την προώθησή τους στις αρμόδιες υπηρεσίες για την εκκαθάριση και πληρωμή των δαπανών, καθώς και την πληρωμή των εγκρινόμενων ποσών στις ΜΚΟ. Άρθρο 21: Α. Προγράμματα ανθρωπιστικής βοήθειας: 1. Η χρηματοδότηση των προγραμμάτων ανθρωπιστικής βοήθειας μπορεί να φθάσει και στο 100% του συνολικού κόστους του προγράμματος. Με την υπογραφή της σύμβασης, η ΥΔΑΣ καταβάλλει ποσοστό που κυμαίνεται μεταξύ 60 – 80% του συνολικού κόστους του προγράμματος. Η αποπληρωμή του υπολοίπου ποσοστού του προγράμματος γίνεται εντός ενός μηνός από την κατάθεση της τελικής εκθέσεως υλοποίησης του προγράμματος από την ΜΚΟ, την έγκρισή της και μετά την έγκριση των παραστατικών των δαπανών από την ΥΔΑΣ. 2. Η χρονική διάρκεια των δράσεων και προγραμμάτων αυτών δεν ξεπερνά τους έξι (6) μήνες. Ωστόσο, ανάλογα με τις επικρατούσες συνθήκες θα κρίνεται και η δυνατότητα παράτασής τους...3...4. Η ΥΔΑΣ-1 διατηρεί το δικαίωμα διακοπής της χρηματοδότησης του προγράμματος και της άμεσης αναστολής της εκτέλεσής του, σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας ή σε περιπτώσεις που τίθενται σε κίνδυνο τα μέλη των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Στις περιπτώσεις αυτές η ΜΚΟ υποχρεούται να επιστρέψει στην ΥΔΑΣ – 6 το μη χρησιμοποιηθέν ποσό, σύμφωνα με τους όρους που απορρέουν από την υπογραφείσα σύμβαση μεταξύ ΥΔΑΣ και ΜΚΟ.

Άρθρο 25: 1.Για την έγκριση και χρηματοδότηση δράσεων και προγραμμάτων ΜΚΟ ή άλλων συναφών φορέων και αναπτυξιακών δικτύων, είναι αναγκαίο: - να υποβληθεί από τις ΜΚΟ ο πλήρης φάκελος της προς χρηματοδότηση δράσης του έργου ή προγράμματος, στην αρμόδια Διεύθυνση της ΥΔΑΣ. – η αρμόδια Διεύθυνση να υποβάλει το ταχύτερο στην ΥΔΑΣ – 4, η οποία έχει τη γραμματειακή υποστήριξη της Επιτροπής Πιστοποίησης και αξιολόγησης των ΜΚΟ τον προς εξέταση φάκελο. 2...3. Εφόσον η αίτηση χρηματοδότησης εγκριθεί, ο φάκελος επιστρέφει στην αρμόδια Διεύθυνση και αντίγραφο αυτής διαβιβάζεται στην ΥΔΑΣ- 5, η οποία είναι αρμόδια για την υπογραφή της σχετικής σύμβασης με την ΜΚΟ. 4. Μετά την υπογραφή της σύμβασης, η ΥΔΑΣ- 5 διαβιβάζει τη σύμβαση στην ΥΔΑΣ- 6, η οποία καταβάλλει στη ΜΚΟ την πρώτη δόση του συνολικού ύψους της επιχορήγησης, εφόσον προηγουμένως έχει ελέγξει ότι η ΜΚΟ διαθέτει το 15%

του συνολικού ύψους της χρηματοδότησης ως ίδια συνεισφορά σε είδος ή σε χρήμα».

7. Με τη διάταξη του άρθρου 27 του ν.4110/2013 (Α' 17) προστέθηκαν παράγραφοι 3, 4 και 5 στο άρθρο 12 του ν.2731/1999 και οι αρχικές παράγραφοι 3,4 και 5 αναριθμήθηκαν σε 6,7 και 8 ως εξής: «3...4. Για τις ήδη έως την έναρξη ισχύος του παρόντος(σημ. 23.1.2013), ανειλημμένες συμβατικές υποχρεώσεις του Υπουργείου Εξωτερικών προς ΜΚΟ ορίζεται ότι: 4 α. Η διάρκεια των συμβάσεων της ΥΔΑΣ με τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ), που συνήφθησαν από το 2002 έως το 2009 και για τις οποίες εκκρεμεί η διαδικασία εκκαθάρισης από τις αρμόδιες υπηρεσίες παρατείνεται αυτοδικαίως από τη συμβατική λήξη τους μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος για τον σκοπό της ολοκλήρωσης της διαδικασίας εκκαθάρισής τους, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: αα) Έχει ολοκληρωθεί το φυσικό αντικείμενο της σύμβασης μέχρι την κατάθεση του παρόντος. αβ) Έχει υποβληθεί από την ΜΚΟ αρμοδίως και εμπροθέσμως αίτημα παράτασης του συμβατικού χρόνου ή αίτημα τροποποίησης του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης, ή μετά την εκπνοή του συμβατικού χρόνου υπεβλήθη ανάλογο αίτημα που έγινε δεκτό από την υπηρεσία, ή υπεγράφη τροποποιητική σύμβαση. 4β. Για το σύνολο των εκκρεμών συμβάσεων της παραγράφου 4^α θα συνταχθεί από την ΥΔΑΣ και την Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Επιθεώρησης του Υπουργείου Οικονομικών κοινό πόρισμα σχετικά με την υπαγωγή τους ή όχι στις ρυθμίσεις της παραγράφου 4. Με το ίδιο πόρισμα θα προσδιορίζεται το ποσό πληρωμής για κάθε σύμβαση, θα ολοκληρώνεται δε η διαδικασία εκκαθάρισης με την παραπομπή των φακέλων στον προβλεπόμενο από την κείμενη νομοθεσία δημοσιονομικό έλεγχο σύμφωνα με τις ισχύουσες κατά περίπτωση διατάξεις. Οι υπαχθείσες στην παράγραφο 4α περιπτώσεις, θεωρούνται οριστικά εκκαθαρισμένες και δεν επιτρέπεται οποιαδήποτε αμφισβήτηση του παραπάνω ποσού από την υπαχθείσα στη ρύθμιση ΜΚΟ...».

Επίσης, στην υποπαράγραφο 3δδ της παραγράφου Ε του άρθρου πρώτου του ν.4254/2014 (Α'85) ορίζεται ότι: «δδ. Οι αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Επιθεώρησης ως προς τον έλεγχο των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων(ΜΚΟ) μεταφέρονται στη Διεύθυνση «Εκτάκτων Δημοσιονομικών Ελέγχων» της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων (ΓΔΔΕ), η οποία εφεξής θα ασκεί σε αυτές δημοσιονομικό έλεγχο σύμφωνα με το ν.3492/2006 (Α'210) όπως ισχύει. Από την έναρξη ισχύος της παρούσας, τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 4 του άρθρου 12 του ν.2731/1999 (Α 138) όπως ισχύει διενεργούνται μόνο από την Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ)».

8. Στα άρθρα 86, 90, 91, 93 και 107 του ν.2362/ 1995 (Α' 247) ορίζεται ότι: « Άρθρο 86 : 1. Καμία χρηματική απαίτηση του Δημοσίου δεν υπόκειται σε παραγραφή πριν να βεβαιωθεί πράγματι προς είσπραξη ως δημόσιο έσοδο

στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία ή το αρμόδιο Τελωνείο (βεβαίωση εν στενή εννοία). Ο κανόνας αυτός δεν αλλοιώνεται από την τυχόν βραδεία τοιαύτη βεβαίωση. 2...3. Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου που α) απορρέει από σύμβαση που αυτό έχει καταρτίσει...παραγράφεται μετά εικοσαετία από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο έγινε η εν στενή εννοία βεβαίωση αυτής». «Άρθρο 90: 1. Οποιαδήποτε απαίτηση κατά του Δημοσίου παραγράφεται μετά πενταετία, εφόσον από άλλη γενική ή ειδική διάταξη δεν ορίζεται βραχύτερος χρόνος παραγραφής αυτής.2...». «Άρθρο 91: Επιφυλασσομένης κάθε άλλης ειδικής διατάξεως του παρόντος η παραγραφή οποιασδήποτε απαιτήσεως κατά του Δημοσίου αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκε και ήταν δυνατή η δικαστική επιδίωξη αυτής...». «Άρθρο 93: Με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων, παραγραφή των χρηματικών απαιτήσεων κατά του Δημοσίου διακόπτεται μόνο: α)...β) Με την υποβολή στην αρμόδια δημόσια αρχή αιτήσεως για την πληρωμή της απαιτήσεως, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από τη χρονολογία που φέρει η έγγραφη απάντηση του Διατάκτη ή της αρμόδιας για την πληρωμή της απαίτησης αρχής. Αν η αρμόδια δημόσια αρχή δεν απαντήσει η παραγραφή αρχίζει μετά πάροδο έξι μηνών από τη χρονολογία υποβολής της αιτήσεως...». «Άρθρο 107: 1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου περί παραγραφής εφαρμόζονται επί απαιτήσεων που γεννώνται μετά την έναρξη της ισχύος του. Όσον αφορά όμως την αναστολή και τη διακοπή της παραγραφής, οι σχετικές διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται και επί απαιτήσεων που έχουν γεννηθεί πριν από την ισχύ αυτού, εάν τα επαγόμενα την αναστολή ή διακοπή γεγονότα έχουν συντελεσθεί μετά την ισχύ αυτού.2...». Σημειώνεται ότι αναλόγου περιεχομένου προς τις ανωτέρω διατάξεις, σχετικά με την παραγραφή των απαιτήσεων κατά του Δημοσίου, είναι οι διατάξεις των άρθρων 136,140,141,143 και 183 του ν. 4270/2014 (Α' 143), που ισχύουν για απαιτήσεις του Δημοσίου που βεβαιώνονται προς είσπραξη μετά την 1.1.2015, καθώς και για απαιτήσεις σε βάρος του Δημοσίου που γεννώνται μετά την ημερομηνία αυτή.

ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

9. Στο άρθρο 4 της ως άνω συμβάσεως προβλέπεται ότι: «4.1. Η συνολική διάρκεια του ΕΡΓΟΥ ορίζεται σε δύο (2) μήνες. Ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ αρχίζει την υλοποίηση του ΕΡΓΟΥ την 1.10.2006. Η ολοκλήρωση του ΕΡΓΟΥ ορίζεται την 30.11.2006. 4.2. Ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ οφείλει να ενημερώνει αμέσως την ΥΔΑΣ εγγράφως σε περίπτωση που έχει ενδείξεις ότι υπάρχουν ή θα σημειωθούν καθυστερήσεις που θέτουν σε κίνδυνο την τήρηση του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης του ΕΡΓΟΥ. Σε αυτή την περίπτωση είναι δυνατή η συνεννόηση μεταξύ των συμβαλλομένων μερών για να

αποφασισθούν οι απαιτούμενες ενέργειες χωρίς αυτό να επηρεάζει τυχόν δικαιώματα, υποχρεώσεις για αποζημιώσεις που μπορεί να έχουν τα Μέρη σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση».

10. Περαιτέρω, στο άρθρο 7 της συμβάσεως προβλέπεται ότι: «7.1. Μέσα σε εξήντα ημέρες από την ολοκλήρωση του ΕΡΓΟΥ υποβάλλεται από τον ΑΝΑΔΟΧΟ Τελική Έκθεση σε έντυπη και σε ηλεκτρονική μορφή. Η Τελική Έκθεση αποτελείται από τον τελικό οικονομικό απολογισμό και αναλυτική αναφορά πεπραγμένων. Η Τελική Έκθεση συνοδεύεται από πλήρη παραστατικά στοιχεία των γενομένων δαπανών. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η υποβολή των πρωτοτύπων παραστατικών, υποβάλλονται φωτοτυπημένα παραστατικά επικυρωμένα από δικηγόρο, ενώ τα πρωτότυπα θα τηρούνται με ευθύνη του ΑΝΑΔΟΧΟΥ στα αρχεία του. Επίσης η Τελική Έκθεση πρέπει να συνοδεύεται από τελικό ισολογισμό ο οποίος θα έχει συνταχθεί κατά λογιστικό τρόπο που θα αποδίδει τις δαπάνες σύμφωνα με τον αρχικό προϋπολογισμό και ανά κατηγορίες. Τα παραστατικά στοιχεία των γενομένων δαπανών που θα συνοδεύουν τον ισολογισμό θα πρέπει να είναι κατανοητά κατά κατηγορίες δαπανών όπως αυτές αναφέρονται στον ισολογισμό. Γενικώς ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ θα πρέπει να έχει συντάξει τον ισολογισμό κατά τρόπο που να διευκολύνει τον έλεγχο των γενομένων δαπανών. Δεν θα γίνονται δεκτά παραστατικά στοιχεία που δεν θα συνοδεύονται από ισολογισμό. Η μη υποβολή της Τελικής Εκθέσεως ή η υποβολή χωρίς τη συμπερίληψη των αναφερομένων στο παρόν εδάφιο στοιχείων, συνιστά ουσιώδη παραβίαση της συμβάσεως. 7.2. Η ΥΔΑΣ ελέγχει την Τελική Έκθεση και την εγκρίνει, την απορρίπτει ή ζητεί διευκρινήσεις. Η Τελική Έκθεση δεν θα απορρίπτεται αδικαιολόγητα. Μετά την έγκριση της Τελικής Εκθέσεως από την ΥΔΑΣ ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ δύναται να εισπράξει το σύνολο του εγκριθέντος ποσού. 7.3. Η έγκριση της Τελικής Εκθέσεως δεν επηρεάζει τη γενικότερη υποχρέωση του ΑΝΑΔΟΧΟΥ το ΕΡΓΟ να ικανοποιεί από κάθε άποψη τις Προδιαγραφές και τις άλλες απαιτήσεις όπως προβλέπονται στην Τελική Πρόταση. Επίσης, η έγκριση της Τελικής Εκθέσεως δεν περιορίζει την ΥΔΑΣ να αναζητήσει ευθύνες και να διεκδικήσει επιστροφή των καταβληθέντων ποσών σε περίπτωση που μετά την έγκριση διαπιστωθεί ότι το ΕΡΓΟ δεν ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές όπως προβλέπονται στην Τελική Πρόταση. 7.4. Ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ υποχρεούται να διατηρεί τα δικαιολογητικά και άλλα έγγραφα υλοποίησεως του ΕΡΓΟΥ για διάστημα τριών (3) ετών από την ημερομηνία εγκρίσεως της Τελικής Εκθέσεως και να τα παραδίδει προς έλεγχο στην ΥΔΑΣ ή σε φορέα ή ελεγκτή που θα του υποδειχθεί από την ΥΔΑΣ. 7.5. Η ημερομηνία εγκρίσεως της Τελικής Εκθέσεως συνιστά και ημερομηνία λήξεως της Συμβάσεως».

11. Επίσης, στο άρθρο 9 της συμβάσεως προβλέπεται ότι: «9.1. Η ΥΔΑΣ δύναται να καταγγείλει τη σύμβαση και να κηρύξει τον ΑΝΑΔΟΧΟ έκπτωτο στις περιπτώσεις που υπάρχει ουσιώδης παραβίαση των όρων της

Συμβάσεως. Η απόφαση της ΥΔΑΣ με την οποία θα λύεται η Σύμβαση πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να αναφέρει την ουσιώδη παραβίαση. Η διακοπή της συμβάσεως για ουσιώδη παραβίαση δεν γεννά δικαιώματα οποιασδήποτε φύσεως στον ΑΝΑΔΟΧΟ. 9.2. Σε περίπτωση που η ΥΔΑΣ κρίνει ότι ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ: α. δεν εκπληρώνει προσηκόντως τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από την Σύμβαση ή β. δεν συμμορφώνεται προς τις σύμφωνες με τις διατάξεις της Συμβάσεως εντολές της ΥΔΑΣ, η ΥΔΑΣ θα προσκαλέσει εγγράφως τον ΑΝΑΔΟΧΟ να εκπληρώσει αμέσως τις υποχρεώσεις του και να αποκαταστήσει πλήρως τυχόν ζημία που έχει προκληθεί από την αντισυμβατική συμπεριφορά του. Στην πρόσκληση της ΥΔΑΣ πρέπει να διατυπώνονται οι παραβάσεις του ΑΝΑΔΟΧΟΥ. Εάν δεν συμμορφωθεί ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ με την πρόσκληση της ΥΔΑΣ μέσα σε δεκαπέντε (15) ημερολογιακές ημέρες από την κοινοποίηση της πρόσκλησης σε αυτόν, ή σε περίπτωση που οι παρασχεθείσες από τον ΑΝΑΔΟΧΟ εξηγήσεις για τις αποκλίσεις ή παραβάσεις των όρων της Συμβάσεως δεν κριθούν επαρκείς, δύναται η ΥΔΑΣ να θεωρήσει ότι υφίσταται ουσιώδης παράβαση των όρων της Συμβάσεως.»

12. Στο άρθρο 11 της συμβάσεως προβλέπεται ότι: « 11.1. Σε περίπτωση καταγγελίας της Συμβάσεως ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ θα κληθεί να επιστρέψει εντός τριάντα (30) ημερών το αδιάθετο υπόλοιπο ή το σύνολο των χορηγηθέντων χρημάτων. Η επιστροφή μπορεί να είναι έντοκη από την ημέρα καταβολής των χρημάτων. 11.2. Το ύψος του ποσού που πρέπει να επιστραφεί θα καθορισθεί από την ΥΔΑΣ και θα συναρτάται μεταξύ άλλων από το ποσοστό εκτελέσεως του Έργου, το ίδιον πταίσμα ή την αμέλεια του ΑΝΑΔΟΧΟΥ. 11.3. Η ΥΔΑΣ δύναται να ζητήσει πλήρη αποζημίωση από τον ΑΝΑΔΟΧΟ για όλες τις ζημίες και τα έξοδα που προκλήθηκαν από το ΕΡΓΟ, τα οποία προκύπτουν άμεσα από ίδιον πταίσμα του ΑΝΑΔΟΧΟΥ. 11.4. Πέραν των αναφερομένων στα εδάφια 11.1 έως και 11.3. στις συνέπειες της εκπτώσεως εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας».

13. Στο άρθρο 17 της συμβάσεως προβλέπεται ότι: «17.1. Σε περίπτωση επελεύσεως γεγονότων «ανωτέρας βίας», στην έννοια της οποίας συμπεριλαμβάνονται γεγονότα και περιστατικά εξαιρετικού χαρακτήρα τα οποία σαφώς και αποδεδειγμένα βρίσκονται πέραν του ελέγχου και της ευθύνης των Συμβαλλομένων Μερών, κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος δικαιούται να αναστείλει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την Σύμβαση κατά το μέτρο και τον χρόνο που τα ανωτέρω γεγονότα ή περιστατικά παρεμποδίζουν την εκπλήρωσή τους. 17.2. Δεν θεωρούνται συμβάντα ανωτέρας βίας αυτά που ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ όφειλε να είχε υπολογίσει κατά την υπογραφή της Συμβάσεως και κατά την ομαλή εξέλιξη αυτής. 17.3. Το Μέρος που επικαλείται Ανωτέρα Βία ως αιτία μη εκπληρώσεως των υποχρεώσεών του, θα ενημερώσει το άλλο Μέρος για το χρόνο καθυστέρησης εξαιτίας ανωτέρας βίας. Σε περίπτωση που το ένα

Συμβαλλόμενο Μέρος παρακωλύεται για λόγους ανωτέρας βίας από την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του, τότε και το άλλο Συμβαλλόμενο Μέρος μπορεί να επιλέξει να αναβάλει την εκπλήρωση των δικών του υποχρεώσεων που αντιστοιχούν στη συγκεκριμένη καθυστέρηση. 17.4. Η μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την Σύμβαση λόγω γεγονότων ανωτέρας βίας δεν δημιουργεί δικαίωμα ή αξίωση υπέρ ή κατά του ετέρου των Συμβαλλομένων Μερών. Δεν αναστέλλεται όμως η εκπλήρωση υποχρεώσεων ή η καταβολή αμοιβών που κατέστησαν απαιτητές πριν την επέλευση των γεγονότων ανωτέρας βίας. Και τα δύο μέρη θα κάνουν όλες τις εύλογες προσπάθειες να μειώσουν στο ελάχιστο και να περιορίσουν την επίδραση κάθε καθυστέρησης που έχει συμβεί εξαιτίας συμβάντος ανωτέρας βίας». Τέλος στο άρθρο 20 της συμβάσεως προβλέπεται ότι: «20. Η παρούσα σύμβαση δύναται να τροποποιηθεί μόνο εγγράφως».

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Από τις προπαρατιθέμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, συνάγονται τα ακόλουθα:

14. Η Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) που συνεστήθη με τη διάταξη του άρθρου 18 του ν.2731/1999, αποτελεί ανεξάρτητη υπηρεσία του ΥΠΕΞ, που υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Εξωτερικών, με αρμοδιότητα την εποπτεία, τον συντονισμό και την προώθηση των δράσεων και προγραμμάτων επείγουσας ανθρωπιστικής, επισιτιστικής ή άλλης μορφής βοήθειας για την αναδιάρθρωση και αποκατάσταση υποδομών των αναπτυσσόμενων χωρών, που προωθούνται κατά κύριο λόγο μέσω των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Επίσης, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις είναι τα νομίμως συνεστημένα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που έχουν ως κύριο αντικείμενο την παροχή επείγουσας ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας προς τους πληθυσμούς των αναπτυσσόμενων ή υπό μετάβαση χωρών, προκειμένου να συντελέσουν στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξή τους καθώς και στη μείωση της φτώχειας. Απαραίτητη προϋπόθεση για συνεργασία της ΥΔΑΣ με Μ.Κ.Ο. αποτελεί η προηγούμενη εγγραφή της Μ.Κ.Ο. στο Ειδικό Μητρώο Μ.Κ.Ο. που τηρείται από την ΥΔΑΣ.

15. Η χρηματοδότηση των δράσεων και προγραμμάτων των Μ.Κ.Ο. από την ΥΔΑΣ μπορεί να γίνεται κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματός τους. Η ΥΔΑΣ, δια της Επιτροπής Πιστοποίησης, Αξιολόγησης και Έγκρισης Προγραμμάτων Μ.Κ.Ο. αποφαινεται επί των υποβληθέντων προγραμμάτων θετικά ή αρνητικά. Τα ανθρωπιστικά προγράμματα, που αναφέρονται σε καταστάσεις όπου μια κρίση βρίσκεται σε εξέλιξη, παρέχουν βοήθεια άμεσης

ανάγκης όπως, τρόφιμα, πόσιμο νερό, κλινοσκεπάσματα, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, η δε χρηματοδότησή τους μπορεί να φθάσει και στο 100% του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος.

16. Όπως έχει πλέον κριθεί, οι συμβάσεις χρηματοδότησης που συνάπτει η ΥΔΑΣ με Μ.Κ.Ο. κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν.2731/1999 και του π.δ/τος 224/2000 είναι διοικητικές συμβάσεις, καθόσον σε αυτές πληρούνται αθροιστικά οι προϋποθέσεις για το χαρακτηρισμό μιας σύμβασης ως διοικητικής. Και τούτο καθόσον συμβαλλόμενο είναι το Ελληνικό Δημόσιο δια της ΥΔΑΣ, η χρηματοδότηση των Μ.Κ.Ο. από το Υπουργείο Εξωτερικών, μέσω της ΥΔΑΣ, αποβλέπει στην υλοποίηση συγκεκριμένων σκοπών της εξωτερικής πολιτικής του Κράτους, με αποτέλεσμα ο επιδιωκόμενος από τις εν λόγω συμβάσεις σκοπός να είναι πράγματι δημόσιος, τόσο δε από τις ανωτέρω διατάξεις όσο και από τις συμβατικές ρήτρες η ΥΔΑΣ ευρίσκεται σε υπερέχουσα θέση έναντι των αντισυμβαλλομένων Μ.Κ.Ο. (ΣτΕ 3507/2015 7μ).

17. Περαιτέρω, με το θεσμό της παραγραφής καθιερώνεται ρύθμιση που υπηρετεί το γενικότερο συμφέρον προς τερματισμό των, από διάφορες σχέσεις και συναλλαγές, εκκρεμοτήτων τόσο για την, λόγω παρόδου του χρόνου, αβεβαιότητα αυτών από την εξασθένηση των μέσων αποδείξεως, όσο και για λόγους κοινωνικής οικονομίας, που επιβάλλει την ταχεία εκκαθάριση των μεταξύ δανειστών και οφειλετών διαφορών (Γ. Μπαλή, Γεν Αρχαί παρ.140). Ως θεσμός δικαίου που αναπτύχθηκε υπέρ του εναγομένου – οφειλέτη κατά περιορισμό της επιδιώξεως του δικαιώματος του δανειστή εντός ορισμένου χρόνου, η παραγραφή συνιστά απρόσβλητη πραγματική κατάσταση που δημιουργήθηκε επί συνεχούς και ικανού χρόνου παραλείψεως και αδρανείας ως προς την άσκηση της αξιώσεως.

18. Η προθεσμία παραγραφής των αξιώσεων υπέρ και κατά του Δημοσίου, ρυθμίζεται από τον εκάστοτε ισχύοντα Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού, πλέον πρόσφατα δε, ίσχυσαν οι οικείες διατάξεις του ν.2362/1995 και του ν.4270/2014. Ως προς το ζήτημα του διαχρονικού δικαίου ισχύος των περί παραγραφής αξιώσεων υπέρ και κατά του Δημοσίου διατάξεων των ν.2362/1995 και 4270/2014, προβλέπεται ότι οι περί παραγραφής διατάξεις του ν.2362/1995 εφαρμόζονται επί απαιτήσεων που γεννώνται μετά την έναρξη ισχύος του, ήτοι μετά την 1.1.1996, εκτός από τις διατάξεις για την αναστολή ή την διακοπή της παραγραφής, όπου οι σχετικές διατάξεις του ν.2362/1995 εφαρμόζονται και επί απαιτήσεων που έχουν γεννηθεί πριν από την ισχύ αυτού, εάν τα επαγόμενα την αναστολή ή διακοπή γεγονότα έχουν συντελεσθεί μετά την ισχύ αυτού. Αντιστοίχως, οι περί παραγραφής διατάξεις του ν.4270/2014 ισχύουν για απαιτήσεις του Δημοσίου που βεβαιώνονται προς είσπραξη μετά την 1.1.2015 καθώς και για απαιτήσεις σε βάρος του Δημοσίου που γεννώνται μετά την ημερομηνία αυτή.

19. Όσον αφορά την παραγραφή απαιτήσεων κατά του Δημοσίου τόσο κατά τις οικείες διατάξεις του προϊσχύσαντος Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού (άρθρα 90 και 91 του ν.2362/1995) όσο και κατά τις αντίστοιχες διατάξεις του ισχύοντος Δημοσίου Λογιστικού (άρθρα 140 και 141 του ν.4270/2014) προβλέπεται ότι, με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων, οι απαιτήσεις κατά του Δημοσίου παραγράφονται μετά την παρέλευση πενταετίας που αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκε η αξίωση και κατέστη δικαστικά επιδιώξιμη. (Γνωμ.ΝΣΚ 48/2015, 198/2015). Οι διατάξεις αυτές θεσπίσθηκαν καθόσον κρίθηκε ότι τα χρέη του Δημοσίου θα πρέπει, κατά κανόνα, να υπόκεινται στη σύντομη παραγραφή των πέντε ετών, προκειμένου να εκκαθαρίζονται ταχύτερα οι βαρύνουσες τον Κρατικό Προϋπολογισμό υποχρεώσεις. Σχετικά δε με το θέμα της έναρξης παραγραφής της αξιώσεως εφαρμόζεται και για τις έναντι του Δημοσίου αξιώσεις ο γενικός κανόνας του άρθρου 251 του Α.Κ., σύμφωνα με τον οποίο η παραγραφή δεν αρχίζει πριν η αξίωση γεννηθεί και είναι δυνατή η δικαστική της επιδίωξη (Γνωμ. ΝΣΚ 198/2015, 813/1998).

20. Ακόμη, όσον αφορά την παραγραφή απαιτήσεων του Δημοσίου κατά τρίτων, προβλέπεται ότι η χρηματική απαίτηση του Δημοσίου δεν παραγράφεται πριν γίνει η ταμειακή βεβαίωση του εσόδου (βεβαίωση εν στενή εννοία), με την επιφύλαξη των διατάξεων περί επιβολής φόρων και λοιπών δημοσίων εσόδων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας. Περαιτέρω, τόσο από τις διατάξεις του ν.2362/1995 (άρθρο 86 παρ.3) όσο και από αυτές του ν.4270/2014 (άρθρο 136 παρ.3) προκύπτει ότι χρηματικές αξιώσεις του Δημοσίου που απορρέουν από σύμβαση που αυτό έχει καταρτίσει παραγράφονται μετά από είκοσι έτη από τη λήξη του έτους μέσα στο οποίο έγινε η με στενή έννοια βεβαίωση αυτών.

21. Περαιτέρω, με τις διατάξεις του άρθρου 27 του ν.4110/2013, με την οποία προσετέθησαν παράγραφοι 3, 4 και 5 στο άρθρο 12 του ν.2731/1999, οι δε υφιστάμενες παράγραφοι 3, 4 και 5 του άρθρου αυτού αναριθμήθηκαν σε παραγράφους 6, 7 και 8, σε συνδυασμό με την υποπαράγραφο 3δδ της παραγράφου Ε του άρθρου πρώτου του ν.4254/2014, παρεσχέθη η δυνατότητα υπαγωγής συμβάσεων που είχε συνάψει η ΥΔΑΣ με Μ.Κ.Ο. από το έτος 2002 έως το 2009, για τις οποίες εκκρεμεί η διαδικασία εκκαθάρισης από τις αρμόδιες υπηρεσίες, και ίσχυαν οι προϋποθέσεις που το άρθρο αυτό θέτει, στη διαδικασία της παραγράφου 4 του άρθρου 12 του ν.2731/1999, με την έκδοση σχετικού πορίσματος. Συγκεκριμένα, αρχικώς προβλεπόταν η έκδοση κοινού πορίσματος από την ΥΔΑΣ και την Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Επιθεώρησης του Υπουργείου Οικονομικών, μετά δε την ισχύ της προαναφερθείσης διατάξεως του ν.4254/2014, προβλέφθηκε η έκδοση πορίσματος από την ΥΔΑΣ. Η υπαγωγή των συμβάσεων αυτών στις ρυθμίσεις της παραγράφου 4 του ως άνω άρθρου 12 θα είχε ως αποτέλεσμα η διάρκεια των συμβάσεων αυτών να παραταθεί αυτοδικαίως από τη

συμβατική λήξη τους μέχρι και τη δημοσίευση του ν.4110/2013, προκειμένου να ολοκληρωθεί η διαδικασία εκκαθάρισής τους, με τις εκεί προβλεπόμενες προϋποθέσεις, και τον προσδιορισμό του ποσού πληρωμής που προκύπτει από την εκκαθάριση κάθε σύμβασης, οι δε συμβάσεις αυτές θα θεωρούνται οριστικά εκκαθαρισμένες, με την επιφύλαξη των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων των αρμοδίων οργάνων του Δημοσίου (Υ.Δ.Ε. και Επίτροπος Ελεγκτικού Συνεδρίου), και δεν θα επιτρέπεται οποιαδήποτε αμφισβήτηση του παραπάνω ποσού από την υπαχθείσα στη ρύθμιση Μ.Κ.Ο.

22. Με τις αναφερόμενες στην προηγούμενη παράγραφο διατάξεις προβλέπεται η δυνατότητα εκκαθάρισης των εκκρεμών συμβάσεων της ΥΔΑΣ με Μ.Κ.Ο. που έχουν συναφθεί το ως άνω χρονικό διάστημα (έτη 2002 έως 2009) και για τις οποίες συντρέχουν οι εκεί προβλεπόμενες προϋποθέσεις, προκειμένου, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση του νόμου, που αφορά το άρθρο αυτό, να επιδιωχθεί η εξομάλυνση των προβλημάτων που δημιουργούνται από την ερμηνεία και την εφαρμογή των όρων των συμβάσεων...ώστε να αποφευχθούν ακραίες λύσεις που θα έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία μεγάλου αριθμού δικαστικών διαφορών... Από την ως άνω διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 12 του ν.2731/1999, όπως ισχύει, προκύπτει ότι για την υπαγωγή των συμβάσεων αυτών στις ρυθμίσεις της παραγράφου 4 απαιτείται η έκδοση σχετικού πορίσματος, εφόσον κριθεί ότι συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, χωρίς την έκδοση του οποίου δεν είναι δυνατή η υπαγωγή τους στις ρυθμίσεις αυτές.

23. Το Σωματείο με την επωνυμία «Γιατροί του Κόσμου – Ελληνική Αντιπροσωπεία» είναι Μ.Κ.Ο. εγγεγραμμένη στο Ειδικό Μητρώο Μ.Κ.Ο. . Η ως άνω Μ.Κ.Ο. υπέβαλε στην ΥΔΑΣ πρόταση για την χρηματοδότηση προγράμματος ανθρωπιστικής βοήθειας που αφορούσε την διανομή φαρμάκων και ιατρικών αναλωσίμων στον Παλαιστινιακό πληθυσμό στη Λωρίδα της Γάζας, στη Ναμπλούς και την Τουλκαρέμ, συνολικού προϋπολογισμού 80.041,50 ευρώ.

24. Με την υπ'αριθμ.πρωτ.Φ.3120.1/ΑΣ281/7.7.2006 απόφαση του Υφυπουργού Εξωτερικών εγκρίθηκε η διάθεση του ως άνω ποσού στην εν λόγω Μ.Κ.Ο. για την υλοποίηση του προαναφερθέντος προγράμματος ανθρωπιστικής βοήθειας και η καταβολή της α' δόσης αυτού, που ανέρχεται σε 64.033,20 ευρώ και αντιστοιχεί στο 80% του εγκριθέντος ποσού. Το ποσό δε της α' δόσης θα κατεβάλετο στην Μ.Κ.Ο. μετά την υπογραφή της σχετικής σύμβασης μεταξύ της ΥΔΑΣ και του χρηματοδοτούμενου φορέα.

25. Η σχετική σύμβαση χρηματοδότησης συνήφθη στις 21.9.2006, η συνολική διάρκεια του έργου ορίσθηκε σε δύο (2) μήνες, αρχομένου από 1.10.2006 έως την 30.11.2006. Όσον δε αφορά τη χρηματοδότηση του έργου προβλέφθηκε ότι το εγκριθέν ποσό, που καλύπτει το 100% του συνολικού ποσού του προϋπολογισμού του έργου θα χορηγηθεί σε δύο δόσεις, ήτοι το

80% του εγκριθέντος ποσού, που ανέρχεται σε 64.033,20 ευρώ θα καταβληθεί με την υπογραφή της συμβάσεως και το υπόλοιπο 20%, που ανέρχεται σε 16.008,30 ευρώ θα καταβληθεί μετά την έγκριση της Τελικής Εκθέσεως προόδου του έργου.

26. Όπως προκύπτει από το κείμενο της ανωτέρω συμβάσεως μεταξύ της ΥΔΑΣ και της εν λόγω Μ.Κ.Ο. και συγκεκριμένα από τα άρθρα 7, 9, 10 και 11 αυτής, η σύμβαση λήγει δια της εγκρίσεως της Τελικής Εκθέσεως του έργου από την ΥΔΑΣ ή άλλως, λύεται δια της καταγγελίας της συμβάσεως από την ΥΔΑΣ. Η δε καταγγελία της συμβάσεως από την ΥΔΑΣ δύναται να γίνει είτε λόγω παραβιάσεως ουσιωδών όρων της συμβάσεως από τη Μ.Κ.Ο. είτε για άλλους λόγους, όπως αυτοί αναφέρονται περιοριστικά στο άρθρο 10 της συμβάσεως.

27. Επίσης, όπως προκύπτει από το ιστορικό του ερωτήματος, η Μ.Κ.Ο. δεν υλοποίησε το αναφερόμενο στη σύμβαση έργο εντός του συμβατικού χρόνου, ούτε προκύπτει ότι ενημέρωσε εγγράφως αμέσως την ΥΔΑΣ για τη συνδρομή λόγων που θα επέφεραν καθυστερήσεις στην εμπρόθεσμη υλοποίηση του έργου. Αντιθέτως, η Μ.Κ.Ο. υπέβαλε το πρώτον γραπτό αίτημα παράτασης του συμβατικού χρόνου μόλις τον Ιούλιο του 2007, ήτοι πολύ μετά τη λήξη του συμβατικού χρόνου, κατέθεσε δε στην ΥΔΑΣ την τελική έκθεση υλοποίησης του έργου στις 11.10.2007, στην τελική δε αυτή έκθεση γινόταν αναφορά σε τροποποιήσεις ως προς τον τόπο υλοποίησης του προγράμματος, συνυποβλήθηκε δε αίτημα τροποποίησης του προϋπολογισμού δια της ανακατανομής κονδυλίων. Δεδομένου δε του γεγονότος ότι μέχρι και τη λήξη του συμβατικού χρόνου υλοποίησης του έργου, αυτό δεν είχε υλοποιηθεί αλλά και δεν είχε ενημερωθεί εγγράφως η ΥΔΑΣ περί της συνδρομής λόγων ανωτέρας βίας που παρεμπόδιζαν την εμπρόθεσμη υλοποίησή του ούτε είχε υποβληθεί αίτημα για παράταση του συμβατικού χρόνου της σύμβασης, ανέκυπτε, κατά τον χρόνο εκείνο, θέμα καταγγελίας της συμβάσεως λόγω παραβιάσεως ουσιώδους όρου αυτής, όπως ασφαλώς είναι η μη εμπρόθεσμη υλοποίηση του έργου, δικαίωμα που εξακολουθεί να υφίσταται μέχρι σήμερα. Άλλωστε, παρά το γεγονός ότι τόσο το Γενικό Προξενείο Ιεροσολύμων εισηγήθηκε την αποπληρωμή του προγράμματος, όσο και η ΥΔΑΣ -1 Δ/ση εισηγήθηκε θετικά για την τροποποίηση της συμβάσεως ως προς την ανακατανομή των κονδυλίων του προϋπολογισμού, την παράταση της ισχύος του έργου έως την 30.5.2007, την αποδοχή της τροποποίησης ως προς τον τόπο υλοποίησης του έργου και εν τέλει την αποπληρωμή του, δεν έγινε ούτε τροποποίηση της συμβάσεως ούτε εγκρίθηκε η υποβληθείσα Τελική Έκθεση.

28. Ακόμη, από το ερώτημα και τα σχετικά έγγραφα δεν προκύπτει να έχει γίνει αιτιολογημένη απόρριψη από την ΥΔΑΣ της υποβληθείσας τελικής εκθέσεως ούτε προκύπτει ότι ζήτησε η ΥΔΑΣ διευκρινίσεις από την Μ.Κ.Ο. για την υποβληθείσα τελική έκθεση, δυνατότητα που προβλεπόταν στην ανωτέρω

σύμβαση (παράγραφος 2 του άρθρου 7 αυτής). Και τούτο παρά το γεγονός ότι γίνεται αναφορά στο ιστορικό του ερωτήματος σε έγγραφο της Μ.Κ.Ο. προς την ΥΔΑΣ (η από 15.6.2008 επιστολή της Μ.Κ.Ο.) με το οποίο ενημέρωνε την υπηρεσία ότι δεν είχε εξασφαλίσει τα έγγραφα τα σχετικά με τη διαδικασία λήψης προσφορών για την αγορά των φαρμάκων, λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών της περιοχής.

29. Επίσης, όπως προκύπτει από το ερώτημα, η ΥΔΑΣ ουδέποτε προέβη σε καταγγελία της συμβάσεως είτε για λόγους που σχετίζονται με ουσιώδη παράβαση από τη Μ.Κ.Ο. όρων της συμβάσεως είτε για άλλους λόγους, όπως αυτοί αναφέρονται στο άρθρο 10 της συμβάσεως. Συνεπώς, εξακολουθεί να υφίσταται εκκρεμότητα ως προς την οικονομική εκκαθάριση της συμβάσεως, καθόσον δεν έχει γίνει η έγκριση από την ΥΔΑΣ της υποβληθείσας Τελικής Εκθέσεως του έργου, αλλά και δεν έχει λυθεί η σύμβαση με καταγγελία αυτής από την ΥΔΑΣ.

30. Όπως προκύπτει από τα υπ' αριθμ. Α.Π.7510/327/ΑΣ420/24276 /25.5.2016 και Α.Π.7510/356/ΑΣ442/25978/2.6.2016 έγγραφα της ΥΔΑΣ ουδέποτε εκδόθηκε κοινό πόρισμα της ΥΔΑΣ και της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Επιθεώρησης του Υπουργείου Οικονομικών ή πόρισμα της ΥΔΑΣ σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 12 του ν.2731/1999, όπως ισχύει, όσον αφορά την εν λόγω σύμβαση. Συνεπώς, η σύμβαση αυτή δεν έχει υπαχθεί στις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 12 του ν.2731/1999, χωρίς να ασκεί επιρροή, εν προκειμένω, η από 18.12.2014 έκθεση ελέγχου επί του ως άνω προγράμματος που συνέταξε η εταιρεία ορκωτών λογιστών Nexia, κατόπιν εντολής της ΥΔΑΣ.

31. Ενόψει των ανωτέρω, όσον αφορά τις αξιώσεις της Μ.Κ.Ο. από την ως άνω σύμβαση, μετά την υποβολή από αυτή της Τελικής Εκθέσεως στις 11.10.2007 και την πάροδο ευλόγου χρόνου, που δεν θα μπορούσε να υπερβαίνει, εν προκειμένω, ενόψει και του συμβατικού χρόνου διάρκειας της συμβάσεως, τους δύο μήνες, και δεδομένου ότι μετά την υποβολή της Τελικής Εκθέσεως η ΥΔΑΣ δεν προέβη σε αιτιολογημένη απόρριψη αυτής αλλά ούτε σε καταγγελία της συμβάσεως, οι σχετικές αξιώσεις της Μ.Κ.Ο. για την καταβολή του υπολοίπου ποσού, που αφορά τη β' δόση, κατέστησαν γεγεννημένες και δικαστικώς επιδιώξιμες, με αποτέλεσμα, η πενταετής παραγραφή των απαιτήσεων αυτών να αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους αυτού. Συνεπώς, οι αξιώσεις της Μ.Κ.Ο. από την ως άνω σύμβαση έχουν ήδη υποπέσει στην αρξαμένη από 1.1.2008 πενταετή παραγραφή. Ακόμη δε και αν η από 22.1.2008 επιστολή της Μ.Κ.Ο. με αντικείμενο την έγγραφη ενημέρωσή της σχετικά με τους λόγους καθυστέρησης της αποπληρωμής του προγράμματος ήθελε θεωρηθεί ότι αποτελεί διακοπτική της ανωτέρω παραγραφής πράξη, κατά την έννοια της περιπτώσεως β' του άρθρου 93 του ν.2362/1995, και πάλι οι όποιες αξιώσεις της Μ.Κ.Ο. από την ανωτέρω σύμβαση έχουν κατά τον χρόνο υποβολής του ερωτήματος

υποπέσει στην πενταετή παραγραφή, δεδομένου ότι η παραγραφή άρχισε εκ νέου μετά την πάροδο έξι μηνών από τη χρονολογία υποβολής του ως άνω εγγράφου στην ΥΔΑΣ, καθόσον η αίτηση αυτή δεν προκύπτει ότι απαντήθηκε.

32. Όσον αφορά τις τυχόν αξιώσεις του Δημοσίου (ΥΔΑΣ) από την εκτέλεση της ως άνω συμβάσεως, πέραν του γεγονότος ότι το ερώτημα αναφέρεται σε ενδεχόμενες και όχι υπαρκτές αξιώσεις, δεν ανακύπτει θέμα παραγραφής αυτών, κατά τα ανωτέρω, δεδομένου ότι δεν έχει μεσολαβήσει ταμειακή βεβαίωση αυτών, από την οποία και μόνο αφετηριάζεται η εικοσαετής παραγραφή αξιώσεων του Δημοσίου που απορρέουν από σύμβαση που αυτό έχει καταρτίσει, αλλά τυχόν αποδυνάμωσης του δικαιώματος να εκδοθεί σχετική καταλογιστική πράξη (εν ευρεία εννοία βεβαίωση) κατόπιν καταγγελίας της συμβάσεως, μετά την πάροδο πολύ μεγάλου χρονικού διαστήματος από την υποβολή της Τελικής Εκθέσεως και της εν γένει συμπεριφοράς της Διοικήσεως κατά το χρονικό αυτό διάστημα.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

33. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α') γνωμοδοτεί ομόφωνα ως εξής:

Όσον αφορά τις αξιώσεις της Μ.Κ.Ο. από την ως άνω σύμβαση μετά την υποβολή από αυτή της Τελικής Εκθέσεως στις 11.10.2007 και την πάροδο ευλόγου χρόνου, που δεν θα μπορούσε να υπερβαίνει, εν προκειμένω, ενόψει και του συμβατικού χρόνου διάρκειας της συμβάσεως, τους δύο μήνες, και δεδομένου ότι μετά την υποβολή της Τελικής Εκθέσεως η ΥΔΑΣ δεν προέβη σε αιτιολογημένη απόρριψη αυτής αλλά ούτε σε καταγγελία της συμβάσεως, οι σχετικές αξιώσεις της Μ.Κ.Ο. για την καταβολή του υπολοίπου ποσού, που αφορά τη β' δόση, κατέστησαν δικαστικώς επιδιώξιμες, με αποτέλεσμα, η πενταετής παραγραφή των απαιτήσεων αυτών να αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους αυτού. Συνεπώς, οι αξιώσεις της Μ.Κ.Ο. από την ως άνω σύμβαση έχουν ήδη υποπέσει στην αρξαμένη από 1.1.2008 πενταετή παραγραφή.

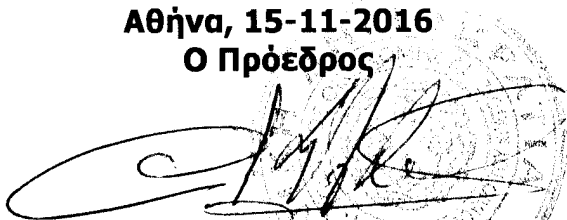
Όσον δε αφορά τις τυχόν αξιώσεις του Δημοσίου (ΥΔΑΣ) από την εκτέλεση της ως άνω συμβάσεως ότι δεν ανακύπτει θέμα παραγραφής αυτών, δεδομένου ότι δεν έχει μεσολαβήσει ταμειακή βεβαίωση αυτών, από την οποία και μόνο αφετηριάζεται η εικοσαετής παραγραφή αξιώσεων του Δημοσίου που απορρέουν από σύμβαση που αυτό έχει καταρτίσει, αλλά τυχόν αποδυνάμωσης του δικαιώματος να εκδοθεί σχετική καταλογιστική πράξη (εν ευρεία εννοία βεβαίωση) κατόπιν καταγγελίας της συμβάσεως, μετά

την πάροδο πολύ μεγάλου χρονικού διαστήματος από την υποβολή της Τελικής Εκθέσεως και της εν γένει συμπεριφοράς του Δημοσίου κατά το χρονικό αυτό διάστημα.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 15-11-2016

Ο Πρόεδρος

A large, stylized handwritten signature in black ink, likely belonging to Andreas Charalambidis, is written over a faint circular official stamp.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΑΡΛΑΥΤΗΣ
Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

A large, stylized handwritten signature in black ink, likely belonging to Konstantinos Kyriopoulos, is written over a faint circular official stamp.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΥΡΙΟΠΟΥΛΟΣ
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.